

Granskning av planering inför framtidens äldreomsorg

Smedjebackens kommun

Januari 2023

Pär Koyanagi Gustafsson, revisionskonsult

Johanna Larsson, revisionskonsult

Henric Eliasson, revisionskonsult

Carin Hultgren, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Smedjebackens kommun genomfört en granskning av planering för framtidens äldreomsorg. Granskningens syfte har varit att bedöma om omsorgsnämnden säkerställt att arbetet med att utforma framtidens äldreomsorg bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att omsorgsnämnden **inte helt** säkerställt att arbetat med att utforma framtidens äldreomsorg bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
Finns det en långsiktig planering inom området? > 3 år.	Delvis	
Finns det en tydlig och ändamålsenlig framtidsstrategi avseende utbud av äldreomsorg?	Delvis	
Är beslutsunderlagen inom området heltäckande?	Delvis	
Finns det en tillräcklig uppföljning av arbetet med att utforma framtidens äldreomsorg till omfattning och innehåll?	Delvis	
Fattar nämnden tydliga och aktiva beslut utifrån uppföljning avseende framtidens äldreomsorg?	Delvis	

Rekommendationer

Utifrån granskningens iakttagelser och bedömningar lämnar vi följande rekommendationer till omsorgsnämnden:

- Att nämnden förtydligar en plan/strategi som tydligt visar inriktningen för arbetet med äldreomsorgen på lång sikt (> 3 år).
- Att upprätta beslutsunderlag (planer/strategier) som är heltäckande inom området, dvs. att beslutsunderlagen omfattar utbud av boenden, kompetensförsörjning samt digitalisering för att möta kommande behov.
- Att nämnden fastställer direktiv för hur, när och i vilken omfattning arbetet med framtidens äldreomsorg ska följas upp till nämnden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	4
Avgränsning	5
Metod	5
Granskningsresultat	6
Långsiktig planering	6
Framtidsstrategi	9
Beslutsunderlag inom området framtidens äldreomsorg	9
Uppföljning av arbetet med att utforma framtidens äldreomsorg	10
Tydliga och aktiva beslut utifrån uppföljning	12
Samlad bedömning	12
Rekommendationer	12
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	13

Inledning

Bakgrund

De kommande årens demografiska utveckling innebär en kraftig ökning av antalet äldre samtidigt som befolkningen i arbetsför ålder utvecklas långsammare. De ekonomiska förutsättningarna kommer därför att innebära krav på att "göra mer med mindre", dvs att äldreomsorgen bedrivs effektivt idag och med en planering för framtiden. Här finns också en förväntan att verksamheten ska bedrivas med en hög kvalitet som har sin utgångspunkt i den enskildes behov.

Med framtidens äldreomsorg avses hur behovet på lång sikt ser ut och hur behovet ska tillgodoses i form av insatser kopplat till trygghetsboende, demensboende, hemtjänst m.fl. Vidare avses hur kompetensförsörjningen ska tillgodoses samt hur kommunen arbetar med digitalisering och välfärdsteknik. Dessa är frågor som tillsammans skapar förutsättningar för hur äldreomsorgen kommer att se ut i framtiden.

Kommunens äldreomsorg står inför stora utmaningar. Detta ställer stora krav på att verksamheten utformas på ett långsiktigt uthålligt sätt. Ett bristfälligt arbete inom området riskerar att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Revisorerna har utifrån sin bedömning av väsentlighet och risk beslutat att genomföra en granskning avseende omsorgsnämndens arbete med att utforma framtidens äldreomsorg.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma om omsorgsnämnden säkerställt att arbetet med att utforma framtidens äldreomsorg bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Revisionsfrågor:

1. Finns det en långsiktig planering inom området? > 3 år.
2. Finns det en tydlig och ändamålsenlig framtidsstrategi avseende utbud av äldreomsorg?
3. Är beslutsunderlagen inom området heltäckande?
4. Finns det en tillräcklig uppföljning av arbetet med att utforma framtidens äldreomsorg till omfattning och innehåll?
5. Fattar nämnden tydliga och aktiva beslut utifrån uppföljning avseende framtidens äldreomsorg?

Fråga 1-2 har utgjort underlag för att pröva om granskningsområdet hanteras på ett ändamålsenligt sätt. Fråga 3-5 har utgjort underlag för att pröva om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Följande revisionskriterier används i granskningen:

- Kommunallagen 6:6, 6:38, 11:
- Socialtjänstlagen 3:1-2, 5:4-6
- Kommuninterna styrdokument som rör granskningsområdet

Den revisionella utgångspunkten för föreliggande granskning bygger på de krav som utifrån kommunallagen och socialtjänstlagen kan ställas på socialnämnden när det gäller att ha kunskap om sina kommande behov samt en plan för att kunna möta dessa. Socialtjänstlagen (SoL 3:1-2 och SoL 5:6) stipulerar att socialnämnden ska göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för äldre människor och planera sina insatser för äldre.

Det är, givet den demografiska utvecklingen, avgörande att en nämnd med ansvar för att säkerställa en ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande verksamhet (KL 6:6) för kommunens brukare av äldreomsorg med framförhållning vidtar åtgärder för att säkerställa kvalitet i verksamheten. Detta blir också väsentligt för att bidra till en god ekonomisk hushållning där akuta kostnadsdrivande insatser undviks, och där verksamheten effektiviseras genom exempelvis nya tekniska och digitala lösningar.

Det är mot ovanstående revisionskriterier som granskningen genomförs.

Avgränsning

Granskningen har avgränsats till att avse omsorgsnämndens ansvar för äldreomsorgen. I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2022. I övrigt se syfte och revisionsfrågor.

Metod

Granskningen har genomförts genom analys för granskningen relevant dokumentation såsom "Vision 2030", budgetdokument och kompetensförsörjningsplan. Analys och granskning av omsorgsnämndens sammanträdesprotokoll för år 2022 har genomförts.

Intervjuer har genomförts med:

- Nämndens presidium
- Förvaltningschef
- Verksamhetsutvecklare

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten. Rapporten är kvalitetssäkrad av Carin Hultgren, certifierad kommunal revisor, i enlighet med PwCs interna riktlinjer för kvalitetssäkring.

Granskningsresultat

Långsiktig planering

Revisionsfråga 1: Finns det en långsiktig planering inom området? > 3 år.

lakttagelser

Vår granskning visar att omsorgsnämndens långsiktiga planering främst kommer till uttryck i följande övergripande dokument.

- "Vision 2030 - framtida bemanning och kompetens inom äldreomsorgen"
- Kompetensutvecklingsplan
- Budget 2022 med plan 2023-2024
- Budget 2023 med plan 2024-2025

Lokalbehov, särskilda boendeplatser

I "Vision 2030" återfinns en sammanställning där det framgår när antal platser på särskilt boende behöver utökas. I dokumentet beskrivs att läget börjar se bekymmersamt ut från år 2024 om inga nya boendeplatser tillskapas eller förutsättningarna förändras. Vid intervju har det framkommit att bristen på platser på särskilt boende är oroväckande även i dagsläget. Detta behov av platser uppges i intervjuer vara lyft från förvaltningsledningen till både omsorgsnämnden och kommunstyrelsen.

I omsorgsnämndens *budget 2022 samt plan 2023-2024* under avsnitt planeringsförutsättningar framgår att den demografiska utvecklingen i Smedjebackens kommun är en stor utmaning för omsorgen framöver. Ålderskategorin 80+ beräknas öka med ca 34 procent mellan 2020 och 2025 och ännu mer vid prognos till 2029. Eftersom det är de äldsta kommuninvånarna som är i störst behov av hjälp så kan nämnden räkna med en kraftigt ökande ärendemängd inom äldreomsorgen samt inom hälso- och sjukvården ända fram till 2037. Vidare beskrivs att den demografiska utvecklingen omsorgens troligen blir den största utmaning under överskådlig tid framåt. Utifrån den demografiska utvecklingen ser nämnden att det är högst sannolikt att Smedjebackens kommun behöver planera för en utbyggnad och uppstart av ytterligare två demensavdelningar på äldreboendet Solgården om åtta platser på respektive avdelning.

Ett ytterligare alternativ som beskrivs i budgetdokumentet är att förvaltningen kan utöka omhändertagandet i hemmet med hjälp av ett kraftigt utökat demensteam med speciell kompetens inom området som därigenom minskar behovet av fler demensvårdsplatser. Ett utökat demensteam har införts under slutet av 2021 och de arbetar nu över hela kommunen. Demensteamets arbete handlar framförallt om att komma in i ett tidigt skede för att kunna knyta kontakt och få arbeta i hemmet hos den demenssjuke, för att personen ska kunna bo hemma så länge som möjligt. I budgeten uttrycks att det framöver kommer finnas möjlighet att utvärdera hur detta påverkar behovet av demensplatser.

I nämndens *budget 2023 inkl plan 2024-2025*, godkänd av omsorgsnämnden 2022-10-12 § 100, framgår att ålderskategorin 80+ beräknas öka med 58 procent inom

de tio närmaste åren, vilket motsvarar en ökning med 432 personer. Nämnden beskriver att det är högst sannolikt att de behöver planera för en utbyggnad och uppstart av ytterligare två demensavdelningar på Solgården om åtta platser på respektive avdelning. Även Allégårdens framtida användningsområden behöver utredas då kommunen nu står som ägare till fastigheten. Även i budget 2023 inkl plan 2024-2025 beskrivs ett kraftigt utökat demensteam vara ett alternativ, eller komplement, för att minska behovet av fler demensvårdsplatser.

Kommunen har under 2019 byggt ett nytt särskilt boende, Solgården, med särskilt fokus på vård av brukare med demens. Kommunfullmäktige beslutade 2022-11-21 § 66 om budget 2023 och plan 2024-2025 där en utökning av demensvård med 13 mnkr finns med år 2025. Vid intervju framgår att de utökade medlen ska användas till att utöka boendet som byggdes 2019 med ytterligare två demensavdelningar, vilket innebär ytterligare 16 platser.

Kompetensförsörjning

Under år 2021 har Smedjebackens kommun inlett en äldreomsorgssatsning. Satsningen fokuserar främst på personal- och kompetensförsörjning. Kommunstyrelsen har 2020-12-01 § 194 gett omsorgsnämnden i uppdrag att inom ramen för äldreomsorgssatsningen utarbeta förslag till mål gällande framtida bemanning och kompetens. Omsorgsnämnden har 2021-03-31 § 24 antagit måldokument "*Vision 2030 - framtida bemanning och kompetens inom äldreomsorgen*". Kommunstyrelsen har 2021-05-11 § 81 beslutat att omsorgsnämndens måldokument "*Vision 2030 - framtida bemanning och kompetens inom äldreomsorgen*" godkänns att lägga till grund för äldreomsorgssatsningen.

I måldokumentet "Vision 2030" framgår att omsorgsnämndens mål 2030 är följande:

Att omsorgsförvaltningen är bemannad med rätt kompetens, på rätt plats, vid rätt tidpunkt och i rätt omfattning för att kunna möta varje omsorgstagare utifrån dennes individuella behov och förutsättningar.

Omsorgsnämnden har 2022-09-14 § 83 antagit kompetensutvecklingsplan och handlingsplan kompetensförsörjning. Av planen framgår framtida behov av kompetensutveckling samt satsningar för 2022 och 2023. Vid intervju har det framkommit att nämnden har samarbete med vård- och omsorgscollege i Ludvika kommun och att utbildning till undersköterska finns i Smedjebacken genom vård- och omsorgscollege. Vid intervju har det framkommit att antalet sökande till vård- och omsorgscollege har ökat de senaste åren. Nämnden har 2022-09-14 § 74 godkänt regionalt samverkansavtal för vård- och omsorgscollege.

Vid intervju har det framkommit att omsorgsförvaltningen har utmaningar med rekrytering till vikariatjänster inom omsorgen. I dagsläget upplevs inte svårigheter med att tillsätta tillsvidarejänster inom omsorgen.

Digitalisering/välfärdsteknik

I "Vision 2030" redovisas särskilda mål som omsorgsnämnden har kring utveckling av

välståndsteknik med syfte att underlätta brukarens och även personalens vardag. Nämnden har som mål att involvera både medarbetare och chefer i arbetet med ny välfståndsteknik. Vid intervju har det framgått att personal har möjlighet att komma med förslag på ny välfståndsteknik till ledningsgruppen som sedan beslutar om denna teknik ska köpas in eller inte. Syftet med tillvägagångssättet är att förankra beslut hos personalen innan de genomförs och skapa en god relation mellan personalen och ledningsgruppen. Personalen har även möjlighet att följa med på mässor för välfståndsteknik, för att på så sätt inhämta ny kunskap om teknikutvecklingen.

Vid intervju med förvaltningens verksamhetsutvecklare framgick att förvaltningen anordnar så kallade "e-mässor" för allmänheten där den nyinköpta tekniken presenteras. Där får medborgarna en möjlighet att involveras i utvecklingen av välfståndsteknik. Vidare har det framgått vid intervju att verksamhetsutvecklare och förvaltningschef för dialog med olika intresseorganisationer som representerar äldre. Intresseorganisationerna får möjlighet att presentera sin syn på olika typer av teknik.

I "Vision 2030" anger nämnden att man upplever arbetet med välfståndsteknik som en stor utmaning och att man har svårt att hänga med i den tekniska utvecklingen. Det beskrivs att man jobbar aktivt med att utbilda medarbetarna och ge dem kunskap kring den nya tekniken. Vid intervju har det lyfts att det saknas en specifik kompetensutvecklingsplan på detta område. Vidare har det framkommit önskemål om att nämnden ska uppdraga förvaltningen att ta fram en digitaliseringsplan. Vid intervjuer har det framkommit ett behov av att personal behöver få utbildning om nya välfståndstekniker, där ett exempel som lyfts fram är sensorteknik som en preventionsmetod mot fallolyckor.

Bedömning

Finns det en långsiktig planering inom området? > 3 år.

Delvis.

Bedömningen baseras på följande:

- Trots en befintlig lokalförsörjningsplan som innefattar möjligheter till utökning av antalet platser i särskilt boende i befintlig fastighet har planen inte konkretiserats i en strategi som baseras på en bedömning av långsiktigt behov och hur dessa planeras att mötas när nuvarande fastigheter inte längre kan tillgodose behovet av boendeplatser.
- Kommunen visar medvetenhet att såväl personal- och kompetensförsörjning som digitalisering kommer vara avgörande för leverans av äldreomsorg på lång sikt, men har inte realiserat detta i fastställda långsiktiga planeringar inom områdena. Ett behov av utbildning samt fastställande av digitaliseringsplan har konstaterats av förvaltningen.

Framtidsstrategi

Revisionsfråga 2: Finns det en tydlig och ändamålsenlig framtidsstrategi avseende utbud av äldreomsorg?

lakttagelser

Omsorgsnämnden har i *budget 2022 med plan 2023-2024* verksamhetsmål som är upprättade utifrån kommunfullmäktiges kommunövergripande mål. Flertalet av de nämndspecifika målen har bäring på äldreomsorg och långsiktig planering, bl a mål om att hemtjänst och äldreboendena ska vara bland de 100 bästa i landet samt att öka användandet av ny teknik. Även i *budget 2023 med plan 2024-2024* återfinns samma mål som föregående planperiod med bäring på äldreomsorg och långsiktig planering.

I "Vision 2030" anges mål som främst berör personal- och kompetensförsörjning. Som beskrivits i tidigare avsnitt återfinns avsnitt om framtida lokalbehov och välfärdsteknik. Avseende framtida lokalbehov och utbud av äldreomsorg återfinns ingen tydlig plan för hur omsorgsnämnden ska säkerställa att det finns platser på särskilt boende som kommer motsvara den förväntade demografiska utvecklingen. Det finns inte heller en tydlig strategi för hur välfärdsteknik och digitalisering ska bidra till framtidens äldreomsorg samt hur personalen ska utbildas i området. Som tidigare nämnts har behovet av en digitaliseringsplan framkommit vid intervjuer.

Bedömning

Finns det en tydlig och ändamålsenlig framtidsstrategi avseende utbud av äldreomsorg?

Delvis.

Bedömningen baseras på följande:

- Omsorgsnämnden har till viss del fastställt mål med bäring på långsiktig planering av äldreomsorg.
- Det saknas dokument som tydliggör långsiktig planering för boenden inom äldreomsorgen, kompetensförsörjningsplan på lång sikt samt en framtidsstrategi för digitalisering/teknikutveckling inom äldreomsorgen.

Beslutsunderlag inom området framtidens äldreomsorg

Revisionsfråga 3: Är beslutsunderlagen inom området heltäckande?

lakttagelser

Vision 2030

Måldokumentet "Vision 2030" innehåller en konsekvensanalys i form av en demografisk prognos som visar på när kommunen kan behöva utöka antalet platser på särskilt boende. Både kommunens förväntade befolkningsutveckling samt kommande behov av antalet platser i särskilda boenden presenteras i tabeller enligt nedan, I anknytning till

tabellerna uttrycks en oro för platsbrist från och med 2024 om inga nya boendeplatser tillskapas eller förutsättningar förändras.

	Andel med insatser	Utfall 2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035
Ålder 65-79									
Total folkmängd		2 398	2 420	2 422	2 401	2 347	2 291	2 199	2 144
Antal med hemtjänst	3,30%	76	80	80	79	77	76	73	71
Antal på Säbo	1,30%	34	31	31	31	31	30	29	28
Ålder 80-W									
Total folkmängd		726	761	795	834	901	970	1146	1209
Antal med hemtjänst	26,80%	194	204	213	224	241	260	307	324
Antal på Säbo	16,60%	102	126	132	138	150	161	190	201
Totalt antal med hemtjänst		270	284	293	303	319	336	380	395
Totalt antal på säbo		136	158	163	170	180	191	219	229

Tabell 1: Befolkning och behov 2020-2035

Behov antal platser Säbo	utfall 2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035
Ålder 65-79	34	31	31	31	31	30	29	28
Ålder 80-w	102	126	132	138	150	161	190	201
Totalt på säbo	136	157	163	169	181	191	219	229
<i>Omsättningshastighet 1,42</i>								
Behov antal platser		111	115	119	127	135	154	161
Befintligt antal platser exkl parboende		103	103	103	103	103	103	103
Antal platser som saknas		-8	-12	-16	-24	-32	-51	-58

Tabell 2: Behov av platser i Särskilt boende 2020-2035

“Vision 2030” innehåller även statistik för personalförsörjning där det bla framgår att medelåldern är hög bland omvårdnadspersonalen vilket innebär att under närmaste 10 åren är det i snitt 10 tjänster per år som behöver ersättas pga pensionsavgångar. Det uppges vara svårt att ersätta medarbetare där det krävs högskoleexamen såsom sjuksköterskor och arbetsterapeuter. Det framgår att i andra kommuner har det införts kombinationstjänster, t ex mellan äldreomsorg och förskola, vilket uppges kan vara en framtida möjlighet för Smedjebackens kommun.

Att i allt snabbare takt införa ny välfärdsteknik inom omsorgen uppges vara en framgångsfaktor för att klara de kommande utmaningarna, inte minst med beaktande av det snabbt ökande antal äldre i kommunen. En nyligen uppstartad teknikgrupp som består av olika nyckelkompetenser inom omsorgen är den grupp som framöver på central nivå planeras att samordna den välfärdstekniska utvecklingen. För att snabba på införandet och säkerställa att tekniken används som det är tänkt uttrycks ett önskemål om att införa en ny tjänst som välfärdsteknisksamordnare och objektsansvarig, vilket ännu inte genomförts vid tidpunkten för granskningen..

Budget 2022 och plan 2023-2024

I omsorgsnämndens *Budget 2022 och plan 2023-2024* beskriver nämnden sitt uppdrag

samt utsikter inför framtiden. Budgetdokumentet innehåller en omvärldsanalys kring de faktorer som kan tänkas påverka nämndens verksamhet. Faktorer som kan tänkas påverka nämndens verksamhet är bl a den demografiska utvecklingens påverkan på äldreomsorgen, som redovisats i tidigare avsnitt. Den ökade andelen äldre kommer innebära ett ökad behov av platser på särskilt boende. Budgetdokumentet innehåller en omvärldsanalys som visar på att konkurrensen om arbetskraft samt pensionsavgångar kommer vara en stor utmaning i framtiden. Prognos för nämndens ekonomiska förutsättningar för planperioden 2023-2024 visar på ökade kostnader avseende bl a omställningen till heltidsorganisation.

Budget 2023 och plan 2024-2025

I omsorgsnämndens *Budget 2023 och plan 2024-2025* återfinns en analys kring den ökande andelen äldre (80+) och hur detta påverkar behovet av platser på särskilt boende. Utmaningar kring konkurrens om arbetskraft och stora pensionsavgångar kvarstår. Det statliga, samt kommunala, initiativet äldreomsorgslyftet tas upp som en viktigt del i utbildandet av ny personal. Man gör en prognos av nämndens ekonomiska förutsättningar för perioden 2024-2025. Den nya socialtjänstlagen kommer enligt budgetdokumentet med stor sannolik börja gälla redan 2023 och detta kommer påverka nämndens verksamhet då man räknar med att få ett utökat uppdrag och nya ansvarsområden. Det konstateras att den kommande äldreomsorgslagen kan komma att förändra nämndens verksamhet många aspekter. Den nya äldreomsorgslagen planeras att genomföras 2024, kommunen har inte inlett något förarbete inför lagändringen annat än att bevaka utvecklingen.

Bedömning

Är beslutsunderlagen inom området heltäckande?

Delvis.

Bedömningen baseras på följande:

- I "Vision 2030" beskrivs befolkningsprognos, pensionsprognos för den nuvarande personalen samt den nödvändiga välfärdstekniska utvecklingen.
- Budgetdokumentet innehåller omvärldsanalys kring faktorer som påverkar nämndens verksamhet samt ekonomiska förutsättningar.
- Beslutsunderlag för hur boendeplatser, kompetensförsörjning samt digitalisering ska möta det identifierade kommande behovet saknas.

Uppföljning av arbetet med att utforma framtidens äldreomsorg

Revisionsfråga 4: Finns det en tillräcklig uppföljning av arbetet med att utforma framtidens äldreomsorg till omfattning och innehåll?

lakttagelser

Som nämnts i tidigare avsnitt har omsorgsnämnden godkänt "Vision 2030" som en del av kommunens äldreomsorgsatsning. Kommunstyrelsen gav den 1 december 2020

omsorgsnämnden i uppdrag att utarbeta mål för en strategisk äldreomsorg satsning inom området bemanning och kompetens. Genom protokollgranskning av omsorgsnämndens sammanträdesprotokoll under 2022 har vi kunnat se att nämnden tagit del av följande uppföljning avseende framtidens äldreomsorg:

- 2022-02-02 § 17 delrapport projekt "Heltidsresan". Detta är den första rapporten kring projektet "Heltidsresan". Förvaltningen ansvarar för redovisningen. I nämndens protokoll framgår det att man skjutit fram redovisning från maj till 1:a juni. Anledningen till detta är att man vill invänta den första utredningen av projektet.
- 2022-06-01 § 62 första utvärdering heltidsresan. I redovisningen av den första utvärderingen av projektet tas ett antal punkter upp där man anser att projektet kan förbättras. Bland annat tar man upp att man borde öka medarbetarnas delaktighet och ansvar i schemalaggningsen. Man tar även upp att man bör undersöka vad nattpersonalens klagomål beror på.
stpr
- 2022-09-14 § 77 budgetuppföljning 2022. Nämnden har godkänt delårsrapport 2022. Delårsrapport framgår att det är högt tryck in till nämndens verksamheter och lång kö till äldreboenden, särskilt demensplatser efterfrågas. Det framgår även ett högt tryck till korttidsboendet. Vidare framgår att teknikutvecklingen pågår men ställer stora krav på beställarkompetens och att IT kan möta förvaltningens behov av implementering.
- 2022-09-14 § 80 redovisning av omsorgens äldreenkät 2022. Förvaltningen har skickat ut en enkät "Tankar om åldrandet 2022" som skickats ut till alla kommuninvånare 70 år och äldre där det bl a framgick att en del äldre är oroliga över att inte kunna bo kvar i eget boende. Enkäten är en indikator för att mäta nämndmål "Minska känslan av ensamhet".
- 2022-10-12 § 87 välfärdsteknik. Verksamhetsutvecklare presenterade arbetet med välfärdsteknik och informerade om hur teknik kan underlätta arbetet inom omsorgen samt möta demografiska förändringar i framtiden.

I samband med att nämnden hanterade revisionens grundläggande granskning 2021, 2022-06-01 § 65, framgår från protokollet att "Vision 2030" kommer årligen, med start i årsredovisningen 2022, att återredovisas till nämnden framöver.

Bedömning

Finns det en tillräcklig uppföljning av arbetet med att utforma framtidens äldreomsorg till omfattning och innehåll?

Delvis.

Bedömningen baseras på följande:

- Vi noterar att nämnden kontinuerligt tar del av information från förvaltningen inkluderande lokalförsörjning, kompetensutveckling och digitalisering,
- Det saknas en samlad uppföljning av "Vision 2030" som identifierar kommande behov av äldreomsorg och hur dessa behov avses att tillgodoses. Detta får även konsekvenser för nämndens möjligheter att fatta konkreta beslut inom området.
- Vi noterar att nämnden fastställt att "Vision 2030" ska redovisas årligen i årsredovisningen från och med 2022.

Tydliga och aktiva beslut utifrån uppföljning

Fattar nämnden tydliga och aktiva beslut utifrån uppföljning avseende framtidens äldreomsorg?

lakttagelser

Utifrån protokollsgranskning av omsorgsnämndens sammanträdesprotokoll under 2022 har vi inte identifierat tydliga och aktiva beslut utifrån uppföljning avseende framtidens äldreomsorg.

Som nämnts i föregående avsnitt kommer "Vision 2030" att årligen återredovisas till nämnden fr o m årsredovisning 2022.

Bedömning

Fattar nämnden tydliga och aktiva beslut utifrån uppföljning avseende framtidens äldreomsorg?

Delvis.

Bedömningen baseras på följande::

- Nämnden tar kontinuerligt del av information från förvaltningen inkluderande lokalförsörjning, kompetensutveckling och digitalisering, dock utan att beslut grundade på denna information kunnat identifieras.
- Det saknas en samlad uppföljning av "Vision 2030" som identifierar kommande behov av äldreomsorg och hur dessa behov avses att tillgodoses. Detta får även konsekvenser för nämndens möjligheter att fatta konkreta beslut inom området.
- Vi noterar att nämndens beskrivning av demografin i budget 2023 inkl plan 2024-2025 har resulterat i Kommunfullmäktiges beslut 2022-11-21 § 66 utökning av demensvård med 13 mnkr för år 2025, att användas till utökade platser i befintlig fastighet.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Smedjebackens kommun genomfört en granskning av framtidens äldreomsorg. Granskningens syfte har varit att bedöma om omsorgsnämnden säkerställt att arbetet med att utforma framtidens äldreomsorg bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att omsorgsnämnden **inte helt** säkerställt att arbetat med att utforma framtidens äldreomsorg bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Rekommendationer

Utifrån granskningens iakttagelser och bedömningar lämnar vi följande rekommendationer till omsorgsnämnden:

- Att nämnden förtydligar befintlig plan/strategi för att tydligt visa inriktningen för arbetet med äldreomsorgen på lång sikt (> 3 år).
- Att upprätta beslutsunderlag (planer/strategier) som är heltäckande inom området, dvs. att beslutsunderlagen omfattar utbud av boenden, kompetensförsörjning samt digitalisering för att möta kommande behov.
- Att nämnden fastställer direktiv för hur, när och i vilken omfattning arbetet med framtidens äldreomsorg ska följas upp till nämnden.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Finns det en långsiktig planering inom området? > 3 år	Delvis "Vision 2030" beskriver behovet av lokalförsörjning på lång sikt, dock utan en fastställd planering för att lösa behovet. Medvetenhet finns även av utmaningar inom kompetensförsörjning samt digitaliserings, men detta har inte realiserats i långsiktiga planer inom områdena	
2. Finns det en tydlig och ändamålsenlig framtidsstrategi avseende utbud av äldreomsorg?	Delvis Nämnden har delvis fastställt mål med bäring på långsiktig planering av äldreomsorg. Det saknas dokument som tydliggör långsiktig planering för boenden inom äldreomsorgen, kompetensförsörjningsplan på lång sikt samt en framtidstrategi för digitalisering/teknikutveckling inom äldreomsorgen.	
3. Är beslutsunderlagen inom området heltäckande?	Delvis "Vision 2030" samt budget 2023 och plan 2024-2025 beskriver nämndens kommande utmaningar, verksamhet samt ekonomiska förutsättningar. Beslutsunderlag för hur boendeplatser, kompetensförsörjning samt digitalisering ska möta det identifierade kommande behovet saknas.	

4. Finns det en tillräcklig uppföljning av arbetet med att utforma framtidens äldreomsorg till omfattning och innehåll?

Delvis

Nämnden tar kontinuerligt del av information inludernade lokalförsörjning, kompetensutveckling samt digitalisering. Det saknas en samlad uppföljning av "Vision 2030".

5. Fattar nämnden tydliga och aktiva beslut utifrån uppföljning avseende framtidens äldreomsorg?

Delvis

Det saknas en samlad uppföljning av "Vision 2030" som identifierar kommande behov av äldreomsorg och hur dessa behov avses att tillgodoses. Detta får även konsekvenser för nämndens möjligheter att fatta konkreta beslut inom området.

2023-01-25

Petra Ribba

Pär Koyanagi Gustafsson

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Smedjebackens kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2022-09-21. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.